

Experiències

Definició i implantació del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (1991-2005)

Bibiana Palomar i Baró

Cap del Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials de la DGRAJ

Ramon Saball Balasch

Tècnic de la Coordinació de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya

Julio Luis Quílez Mata

Tècnic de la Coordinació de les TIC de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya

En aquest article exposarem l'actuació del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya en matèria d'arxius i gestió documental en els òrgans judicials de Catalunya, des de l'assumpció de les primeres competències, l'any 1991, fins a l'actualitat, analitzant els dèficits en la gestió tradicional de documents i d'arxius judicials als quals ha hagut de fer front aquesta actuació. Alhora, mostrarem també les línies bàsiques de la planificació de l'actuació en matèria d'arxius i gestió documental a través del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC), especialment de cara al futur, davant dels reptes que plantegen els canvis organitzatius i tecnològics que s'estan implantant i anunciant i als quals s'haurà d'adaptar l'Administració de justícia, en bona mesura amb el lideratge, a Catalunya, del Departament de Justícia, d'acord amb les seves competències. La capacitat de transformació, d'innovació i d'adaptació als canvis del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC) es fonamenta i parteix de la situació real i de l'experiència acumulada¹.

1. Competències del Departament de Justícia en matèria d'arxius judicials

El Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya es crea amb el Decret 214/1980, de 28 d'octubre, d'estructuració orgànica del Departament de Justícia, que l'organitza i dota de la primera estructura administrativa.

La Direcció General de Relacions amb l'Administració de Justícia (DGRAJ) es crea amb el Decret 8/1985, de 14 de gener, de reestructuració del Departament de Justícia. L'esmentada Direcció General exerceix les funcions d'organització i execució de les activitats dirigides a proveir els òrgans jurisdiccionals, radicats a Catalunya, dels mitjans necessaris per al seu correcte funcionament. L'estructura de la DGRAJ s'anirà adaptant i especialitzant amb els anys, a mesura que s'ampliïn les competències i els mitjans necessaris per al funcionament dels òrgans de l'Administració de justícia a Catalunya.

El Departament de Justícia assumeix l'any 1990 les competències de Justícia², en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics, i en els anys 1994 i 1996, en matèria de personal laboral i funcionari, respectivament, competències que gestiona la DGRAJ per tal de proveir els òrgans judicials de Catalunya de mitjans materials i personals necessaris per al seu funcionament i que s'emmarquen en el que es coneix com a administració de l'Administració de justícia³. Dins d'aquestes competències s'inclou l'organització i gestió dels arxius judicials.

L'any 1991, el Departament de Justícia engega, tot just un any després d'assumir les competències en matèria d'Administració de justícia, les actuacions en matèria d'arxius judicials amb la dotació de 3 tècnics arxiviers en els dipòsits d'arxiu dels Jutjats d'Instrucció i Penals de Barcelona, dipòsits que actualment són els arxius centrals dels Jutjats d'Instrucció i dels Jutjats Penals de Barcelona. Amb anterioritat a la intervenció del Departament de Justícia, únicament el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) i l'Audiència Provincial de Barcelona disposaven d'un arxiu amb personal tècnic.

Atenent a l'estat de saturació de l'espai d'arxiu d'alguns dels dipòsits de la documentació judicial, especialment a la ciutat de Barcelona, l'actuació arxivística i la dotació de personal tècnic es feia imprescindible i urgent per tal de redreçar la situació d'abandó de la majoria dels dipòsits d'arxius judicials de Catalunya. La intervenció del Departament de Justícia en matèria d'arxius judicials, iniciada en els dipòsits d'arxiu dels Jutjats d'Instrucció i Penals de Barcelona, continua amb la creació d'arxius i dotació de personal tècnic arxiver en diferents òrgans judicials de Barcelona i en determinats partits judicials de Catalunya. Com a resultat d'aquesta actuació progressiva del Departament de Justícia, des de l'any 1991 s'ha desplegat la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya, que disposa, actualment, de 24 unitats d'arxiu distribuïdes en les 6 demarcacions judicials⁴ de Catalunya, dirigides i/o integrades per 30 tècnics arxiviers i que compta també amb 10 tècnics arxiviers de suport:

- o dotze arxius corresponen a Barcelona ciutat (edificis judicials)
- o cinc a Barcelona comarques (Jutjats d'Arenys de Mar, Jutjats de Granollers, Jutjats de Mataró, Jutjats de Sabadell)
- o tres a Girona (Audiència Provincial de Girona, Jutjats de Girona, Jutjats de Figueres)

- o un a Lleida (Audiència Provincial i Jutjats de Lleida)
- o dos a Tarragona (Audiència Provincial i Jutjats de Tarragona, Jutjats de Reus)
- o un a les Terres de l'Ebre (Jutjats d'Amposta)

2. Els dèficits en la gestió tradicional de documents i d'arxius judicials

En la gestió d'arxius i documents de l'Administració de justícia han existit, tradicionalment, dos tipus de dèficits o de condicionants, estretament relacionats, un d'ordre legal o de regulació de sistema i processos i un altre que podríem denominar de manca tradicional d'una bona pràctica o d'una pràctica àgil de gestió d'arxius i documents.

2.1. La falta d'un reglament ordenador dels arxius judicials i de la gestió de la documentació judicial

L'art. 117.5 de la Constitució espanyola de 1978 proclama el principi de la unitat jurisdiccional, i la potestat jurisdiccional és aplicada per part d'un cos, també únic, de jutges i magistrats; l'art. 149.1.28 de la Constitució reserva a l'Estat la competència exclusiva sobre arxius de titularitat estatal, sens perjudici que la seva gestió sigui realitzada per les comunitats autònomes. A Catalunya, des de l'efectivitat dels traspassos en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics al servei de l'Administració de justícia, ha estat el Departament de Justícia qui ha gestionat de manera progressiva els arxius judicials, malgrat no haver-se formalitzat cap transferència concreta i específica de la gestió dels arxius judicials⁵.

És per això que, d'acord amb la titularitat estatal de la documentació judicial, la normativa marc que ha de regular els aspectes bàsics de la gestió d'aquesta documentació és competència del Ministeri de Justícia. En aquest sentit, fins a l'any 2003 no s'ha disposat d'un reglament ordenador dels arxius judicials i de la gestió de la documentació judicial, i la legislació precedent era insuficient, obsoleta i dispersa. En relació amb això, és oportú remarcar que la principal norma vigent sobre eliminació de documentació judicial i el seu procediment es remuntava a l'any 1911, amb el Reial decret de 29 de maig, del Ministeri de Gracia i Justícia⁶. Per esmenar aquesta greu situació, que condicionava qualsevol actuació en els arxius judicials, l'any 1998, i a proposta de la Comissió Mixta del Consell General del Poder Judicial i el Ministeri de Justícia, es va constituir un grup de treball, amb la participació de secretaris judicials⁷ i de representants del Ministeri de Cultura. Aquest grup va elaborar, l'any 1999, l'Esborrany del Projecte de Reial decret d'Ordenació d'Arxius

Judicials, pel qual es regularien els arxius judicials i el procediment d'avaluació, tria i eliminació de documentació judicial. L'Esborrany va ser presentat, durant l'any 2000, per a la seva discussió, als representants de les comunitats autònomes amb competències transferides en matèria de personal i de mitjans materials de l'Administració de justícia, amb la qual cosa, en el cas de Catalunya, des de la DGRAJ es van formular les esmenes i observacions pertinents en dues ocasions, els anys 2001 i 2003. Finalment, l'any 2003 es publicà el Reial decret 937/2003, de 18 de juliol, de modernització dels arxius judicials, del Ministeri de Justícia⁸. Es tracta d'una normativa necessària pels riscos que comportava el manteniment de la situació anterior a la seva publicació, tant per al bon funcionament de les oficines judicials com per al manteniment de la integritat d'aquesta documentació com a patrimoni cultural i històric.

A Catalunya, la documentació judicial amb valor històric es diposita en centres del Sistema d'Arxius de Catalunya: en els arxius de la Xarxa d'Arxius Comarcals la Generalitat de Catalunya⁹ i en els arxius històrics provincials¹⁰ de Catalunya. Per aquest motiu, la Direcció General de Relacions amb l'Administració de Justícia (DGRAJ) està treballant en l'elaboració d'unes normes de transferència de documentació dels partits judicials de Catalunya als arxius històrics la titularitat o la gestió dels quals correspon al Departament de Cultura.

Tipus d'arxius de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya:

Arxius	Funcions	Permanència	Localització actual
Arxius de gestió	Conserven la documentació arxivada activa o de consulta freqüent	1r a 5è any aprox. (5 anys)	Oficines judicials
Arxius centrals*	Conserven la documentació arxivada semiactiva o de consulta menys freqüent, gestionats per tècnics d'arxius	6è a 15è any aprox. (10 anys)	Edificis judicials
Dipòsits centrals	Conserven la documentació arxivada semiactiva o de consulta menys freqüent. Sense dotació de personal tècnic, són gestionats pel personal de l'oficina judicial i supervisats pels coordinadors d'arxius de la demarcació	6è a 15è any aprox. (10 anys)	Edificis judicials
Arxius territorials	Conserven la documentació semiactiva, de consulta esporàdica, gestionats per tècnics d'arxius	16è a 30è any aprox. (15 anys)	Pendents de creació

Departament de Cultura:

Arxius històrics	Conserven la documentació semiactiva i inactiva, de valor històric, gestionats per tècnics d'arxius	A partir de 16è i 30è any	Arxius comarcals, arxius històrics provincials, Dipòsit d'Arxius de Cervera, Arxius Nacional de Catalunya
------------------	---	---------------------------	---

* La demarcació de Barcelona ciutat disposa de l'Arxíu Multijurisdiccional de Barcelona, que recull la documentació dels diferents arxius centrals, del 10è al 20è any.

2.2. La falta d'una gestió de documents i d'arxius judicials àgil i moderna

En les darreres dècades, els òrgans judicials no han realitzat una gestió d'arxius i documents àgil i moderna, el que podríem anomenar una

“bona pràctica” de gestió d’arxius i documents judicials, amb la qual cosa, juntament amb l’inexorable pas del temps i l’augment de la producció documental a l’Administració de justícia de Catalunya (en l’actualitat, els jutjats i tribunals de Catalunya generen anualment 1 milió d’expedients judicials¹¹), s’arriba a una gran acumulació documental en els espais d’arxiu que, en alguns casos, arriben a saturar-se i a afectar fins i tot els espais no pròpiament destinats a aquest ús en les oficines judicials, amb la consegüent repercussió negativa en el seu funcionament. En aquest context, els principals problemes i condicionants en la gestió de documentació i d’arxius judicials han estat, al nostre parer, els següents:

- La tradicional escassa presència d’arxivers en els òrgans judicials i la seva nul·la participació en el disseny de les polítiques de gestió documental com a elements determinants d’una falta de planificació i de política arxivística en l’Administració de justícia.
- La manca d’una normativa d’arxius judicials adaptada als criteris de l’arxivística, que impedeix la implantació efectiva d’una política de valoració, selecció i eliminació dels documents en tot el seu cicle.
- La manca d’una pràctica habitual de transferències normalitzades de documentació judicial als arxius històrics, que ha ocasionat una creixent acumulació de documentació semiactiva però també, en molts casos, de documentació històrica, en els mateixos espais d’arxiu dels òrgans judicials.

És per tot això que la deficient situació dels arxius judicials provoca, moltes vegades, que els mateixos funcionaris no els percebin com a instruments de gestió, la qualitat de la qual reverteix en el bon funcionament de l’oficina judicial, i permet economitzar temps i diligències, sinó com un problema heretat, pesat i inevitable.

En el cas concret de la demarcació judicial de Barcelona ciutat, juntament amb l’augment de la producció documental, el fet de no disposar d’un Arxiu Històric Provincial de Barcelona ha comportat, d’una banda, la realització de transferències de documentació judicial a l’Arxiu Nacional de Catalunya (ANC)¹², entre els anys 1996 i 1999; i de l’altra, la necessitat d’utilitzar els serveis d’empreses externes de custòdia de documentació¹³ i, en conseqüència, l’augment considerable de la despesa corrent per aquest concepte.

El projecte de la Ciutat de la Justícia de Barcelona i l’Hospitalet de Llobregat¹⁴, que ha de servir per disminuir significativament l’alt grau de dispersió dels òrgans judicials ubicats a Barcelona i millorar la qualitat dels espais disponibles, disposarà d’una superfície de 232.368 m² construïts que, segons l’actual projecte, allotjaran 130 òrgans judicials de la ciutat de Barcelona¹⁵ –entre ells els jutjats d’instrucció, penal i de primera instància, així com altres serveis complementaris– i els 11 jutjats de l’Hospitalet de Llobregat. La creació de la Ciutat de la Justícia de

Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat haurà de servir també per pal·liar el problema de la congestió de l'espai dels arxius judicials de Barcelona, amb la creació, en l'àrea d'aquesta Ciutat, de l'Arxiu Territorial de la Demarcació de Barcelona Ciutat, que disposarà d'una àrea de 4.950 m².

3. El Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC)

La DGRAJ impulsa i treballa per modernitzar la gestió documental en l'àmbit de l'Administració de justícia a Catalunya així com per garantir l'adequada preservació de la documentació judicial i aconseguir un millor servei a la pròpia Administració de justícia que la produeix, interessats i investigadors, d'acord amb els seus valors i la seva normativa d'accés. Aquest objectiu general pretén en definitiva, assolir un bon servei d'arxiu i gestió documental i la satisfacció dels seus usuaris.

Des de l'any 1997 fins el 2004, la Secció de Suport Judicial de la DGRAJ ha realitzat la seva funció¹⁶ de gestionar entre d'altres "els serveis de biblioteca i documentació judicial", incloent dins d'aquests serveis, el d'arxius judicials. L'any 2001 s'incorporà un tècnic d'arxius com a cap d'aquesta Secció, que a partir d'aquest moment s'encarregà de facto de la gestió dels serveis de biblioteques, de les bases de dades de legislació i jurisprudència i dels arxius de l'Administració de justícia a Catalunya. Durant l'any 2001, des d'aquesta Secció de Suport Judicial s'elaborà, per primera vegada, un pressupost propi per al servei d'arxius judicials de l'Administració de justícia a Catalunya, que s'aprovà i executà en el mateix any 2001.

A finals de l'any 2003, el Departament de Justícia empen un procés d'anàlisi exhaustiva de les seves funcions i de les diferents tasques que realitza, així com de les corresponents dotacions de mitjans humans, econòmics i tecnològics, a fi i a efecte de racionalitzar la dotació de recursos d'acord amb la definició i planificació dels diferents programes i dels seus objectius, avaluables, per tal de millorar la gestió, els processos i la qualitat dels serveis.

El Decret 425/2004, de 9 de novembre, de reestructuració parcial del Departament de Justícia¹⁷, modifica l'estructura de les seves principals unitats directives atenent a la planificació estratègica de l'equip directiu del Departament i a la valoració i anàlisi efectuada dels diferents programes de l'acció departamental. Mitjançant aquest Decret es crea, dependent de la DGRAJ, la Subdirecció General d'Informàtica i Documentació, amb les funcions de "dissenyar i implantar els sistemes de gestió i informació per mitjà de les TIC, impulsar-ne la utilització i organitzar i supervisar els serveis de documentació, biblioteques i arxius" (art. 49)¹⁸. I dependent d'aquesta Subdirecció es crea també, en substitució de la Secció de Suport Judicial, el Servei de Docu-

mentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ), “amb les funcions de dissenyar i implantar la política d’arxius judicials i dels serveis de documentació i biblioteques i coordinar l’avaluació de la seva gestió” (art. 50)¹⁹.

D’aquesta manera, des del Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius judicials es dirigeix i coordina la planificació, l’execució i l’avaluació dels programes següents:

- *Programa d’organització i gestió dels arxius judicials de Catalunya.*
- *Programa d’organització i gestió de les biblioteques judicials de Catalunya.*
- *Programa d’organització i gestió de les bases de dades de jurisprudència i legislació dels òrgans judicials de Catalunya.*

La definició i anàlisi de les funcions, tasques i indicadors, en definitiva l’estudi de la situació dels arxius judicials catalans, realitzada durant el primer semestre de l’any 2004, juntament amb les dades recollides en els anys anteriors, són a la base del Pla d’Arxius Judicials 2004-2006. Algunes de les dades generals de la Xarxa d’Arxius Judicials de Catalunya, pel que fa a l’any 2004, són les següents:

Oficines judicials amb servei d’Arxiu Central:	268
Documentació custodiada pels arxius centrals de Catalunya (m/l):	63.018
Consultes ateses pels arxius centrals de Catalunya:	47.281
Dates extremes de la documentació dipositada als arxius centrals de Catalunya:	1900-2004
Documentació rebuda als arxius centrals de Catalunya des de les oficines judicials (m/l):	3.808
Documentació transferida des dels arxius centrals de Catalunya a dipòsits privats de custòdia de documentació (m/l):	992
Documentació transferida des dels partits judicials de Catalunya als arxius històrics (m/l):	1.016
Documentació tractada i inventariada (m/l):	2.395

El Pla d’Arxius Judicials 2004-2006, elaborat pel Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials de la DGRAJ, representa la consolidació de la política d’arxius judicials del Departament de Justícia, amb un pressupost per a l’any 2005 que marca un salt quantitatiu i qualitatiu en la dotació de recursos, especialment pel que fa a:

- o La normalització i dotació de personal. La situació laboral de bona part del personal tècnic dels arxius judicials de Catalunya estava pendent d’homogeneïtzació i de normalització, per la qual cosa s’han previst dues actuacions principals: una és la normalització de les places existents amb diversos tipus de vinculació contractual, que s’ha realitzat durant el primer trimestre de l’any 2005, i l’altra és la creació de noves places, que s’ha realitzat en una primera part

a finals de l'any 2005, i en una altra segona part prevista per a principis del 2006.

- o L'augment dels mitjans econòmics i materials. La gestió d'aquest pressupost es coordina i supervisa des del Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials de la DGRAJ i l'execució és descentralitzada per part dels corresponents Serveis territorials (Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre) i Gerències de suport judicial (Barcelona ciutat i Barcelona comarques).
- o Creació i adequació d'equipaments d'arxius segons les necessitats dels diferents partits judicials de Catalunya, en coordinació amb el Pla Funcional dels Edificis Judicials del Departament de Justícia, d'acord amb els estàndards dels equipaments dels arxius judicials de Catalunya, elaborats pel Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials de la DGRAJ.

Com dèiem al principi, una de les característiques fonamentals i necessàries del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC) és l'adaptació als canvis, partint tant de la situació real dels arxius judicials i de la gestió de la documentació judicial a Catalunya com de l'experiència acumulada en aquesta tasca. Les característiques de flexibilitat, adaptabilitat i permeabilitat són necessàries per tal de poder impulsar i integrar una actuació arxivística bàsica o tradicional amb la participació en els projectes de millora i innovació d'una organització, l'Administració de justícia a Catalunya, que compta amb una organització de gran magnitud, complexa, amb un gran volum documental acumulat i que al mateix temps preveu reformes i canvis tecnològics importants. El moment actual és doncs de gran complexitat, ja que al mateix temps que s'estan realitzant tasques bàsiques d'organització dels arxius de gestió i arxius centrals d'alguns jutjats de Catalunya, el Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ), alhora, també participa i col·labora en la fase d'anàlisi del projecte de digitalització de la documentació de l'Administració de justícia a Catalunya. La flexibilitat d'aquest sistema parteix de la premissa que cal organitzar abans de digitalitzar però que alhora també cal ser present en les iniciatives d'innovació en l'àmbit de la gestió documental que el Departament de Justícia promou en l'Administració de justícia a Catalunya. És per tot això que el Pla d'Arxius Judicials 2004-2006 comporta una redefinició del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC), de la seva planificació i desplegament, en tres fases progressives, prenent com a base l'avenç i consolidació organitzativa, d'elements i d'objectius:

1. Definició i organització del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC).
2. Desplegament del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC). Disseny, implantació i desenvolupament del Sistema d'Arxiu de la Documentació de l'Administració de Justícia (SADAJ).

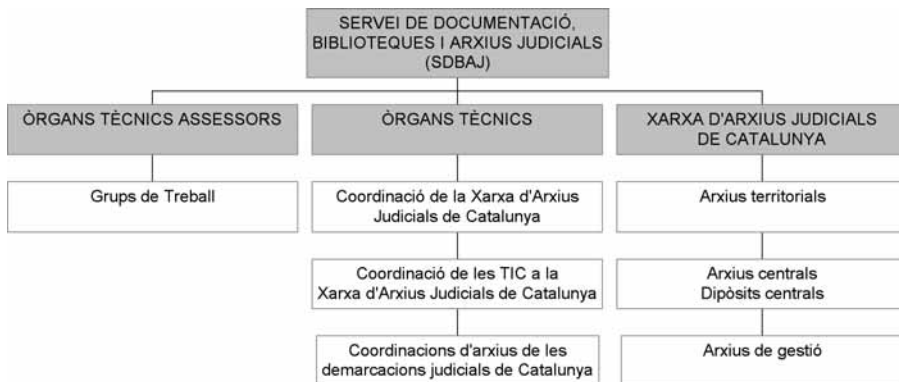
3. Consolidació "qualitativa", d'ampliació i millora de la gestió integral de la documentació, en tot el seu cicle.

3.1. Primera fase: definició i organització del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC)

La primera fase, des de l'any 2001 fins a l'any 2004, és la d'organització i desenvolupament progressiu del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC). El SAJC està format pels òrgans següents:

- Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ): servei central que planifica, dirigeix i coordina una actuació i gestió documental i d'arxius homogènia en tots els òrgans de l'Administració de justícia a Catalunya.
- Òrgans tècnics assessors: els grups de treball.
- Òrgans tècnics: la Coordinació de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya, la Coordinació de les TIC a la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya i les coordinacions d'arxius de les demarcacions judicials de Catalunya.
- Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya: arxius territorials (de propra creació), arxius centrals, dipòsits centrals, arxius de gestió.

El Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC)

Durant aquesta primera fase es marquen els objectius de la DGRAJ pel que fa a la dotació de serveis d'arxius:

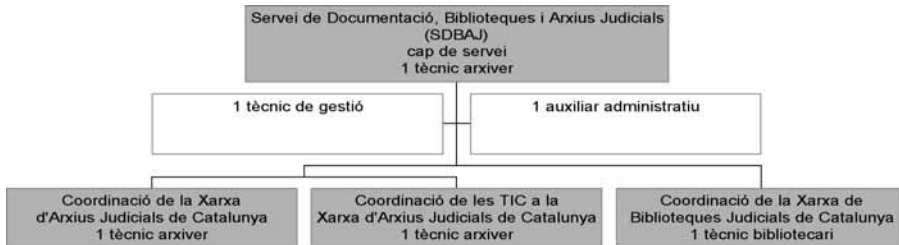
- o En primer lloc es pretén donar servei als partits judicials que tenen 10 o més òrgans judicials (a través del servei d'Arxiu Central).
- o En segon lloc, es pretén donar servei a tots els partits judicials de Catalunya de menys de 10 òrgans judicials (a través dels arxivers coordinadors de la demarcació).

Com hem vist, l'organització del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC) resulta complexa per múltiples dificultats, derivades de la titularitat estatal de la documentació, la manca de normativització durant aquesta primera fase i de tradició de tractament arxivístic de la documentació judicial, la pluralitat d'instàncies amb competències administratives en un mateix àmbit territorial (CGPJ, Ministeri de Justícia, Departament de Justícia, Sala de Govern del TSJC, deganats dels partits judicials...) i la magnitud de l'organització i el gran volum de documentació que generen les 500 oficines judicials (jutjats i tribunals) de l'Administració de justícia a Catalunya.

3.1.1. El Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ) de la DGRAJ

El Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ) de la DGRAJ s'encarrega de planificar, organitzar i coordinar el Programa d'organització i gestió dels arxius judicials de Catalunya.

Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ) de la DGRAJ (2005)

El *Programa d'organització i gestió dels arxius judicials de Catalunya* és impulsat, coordinat i gestionat des del Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ) per:

- o 3 tècnics d'arxius en funcions de coordinació i gestió
- o 1 tècnic mig
- o 1 auxiliar administratiu

La Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya està formada per 38 persones:

- o 2 tècnics d'arxius en funcions de coordinació i gestió
- o 4 tècnics d'arxius en funcions de coordinació, gestió i responsables d'arxius judicials
- o 24 tècnics d'arxius en funcions de responsables i/o tècnics d'arxius judicials

- o 1 auxiliar administratiu
- o 1 persona del cos de gestió processal i administrativa (oficial)
- o 2 persones del cos de tramitació processal i administrativa (auxiliars)
- o 4 persones del cos d'auxili judicial (agents)

Estàndards dels equipaments dels arxius judicials de Catalunya

Quant als edificis judicials i els espais d'arxiu, bé es tracti d'arxius de gestió de jutjats, tribunals, fiscalies i unitats administratives, o bé de dipòsits o arxius centrals, el Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ) de la DGRAJ ha elaborat uns estàndards que s'estan aplicant ja des del moment de dissenyar tot nou edifici judicial. El primer document s'elaborà l'any 2002 i és ampliat o actualitzat regularment, atenent també a les necessitats que van sorgint. En l'actualitat, aquests estàndards s'estan adaptant al projecte de la Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet.

Formació en gestió d'arxius i documentació judicial per al personal de l'Administració de justícia a Catalunya

Des del Servei, i en col·laboració amb el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEFJE), del Departament de Justícia, s'ha impulsat, organitzat i coordinat la formació en gestió d'arxius i documentació judicial per al personal de l'Administració de justícia a Catalunya. L'esforç de la DGRAJ en aquest aspecte ha estat considerable. A Catalunya, igual que en altres comunitats, els funcionaris de l'Administració de justícia presenten una gran mobilitat, raó per la qual és molt important que els procediments i el funcionament arxivístics siguin homogenis i que els funcionaris rebin també una formació adequada en aquesta matèria. Des del 1992 fins a l'actualitat s'han programat i realitzat 138 cursos, impartits pels arxivers judicials, amb la finalitat de donar a conèixer al personal de les oficines judicials les qüestions més rellevants del sistema d'arxiu, fent especial incidència en les qüestions pràctiques que més directament els pertocuen. Pel que fa a aquest any 2005, s'ha realitzat una nova edició de cursos, actualitzada amb els continguts corresponents a l'automatització de l'arxiu de gestió i adreçada al personal del cos d'auxili judicial (agents judicials). En l'edició d'aquests cursos programada per a l'any vinent s'ha previst la participació dels cossos de gestió (oficials) i tramitació (auxiliars) processal i administrativa de l'oficina judicial²⁰.

Política de comunicació

Quant a la comunicació interna, el Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials de la DGRAJ és present, des de l'inici, en el projecte d'intranet de l'Administració de justícia²¹ (implementada en

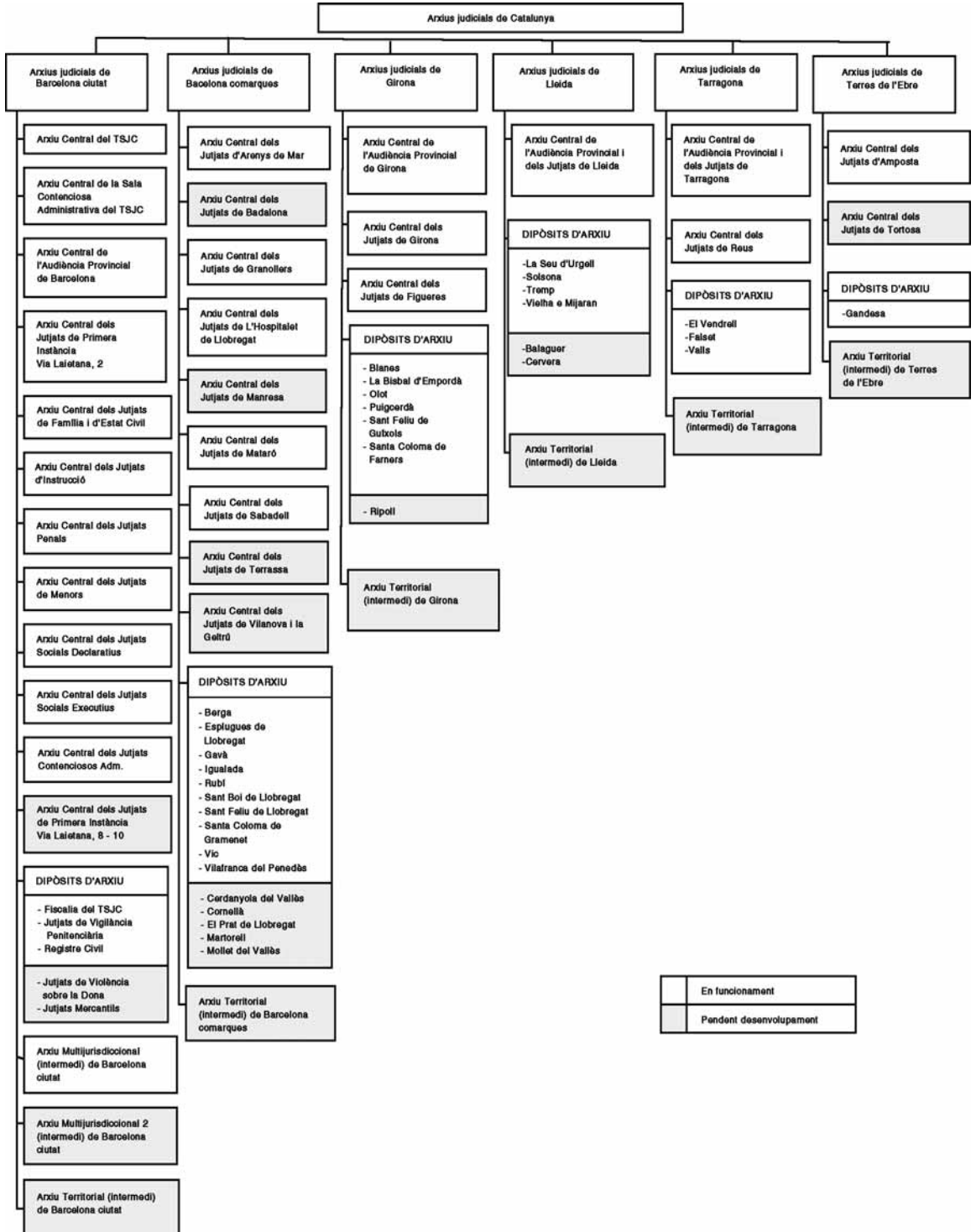
data 1 d'octubre de 2005), en els apartats *Documentació* i *Més intranet*, amb l'objectiu de difondre, informar i formar, de manera efectiva i normalitzada, en tot el que està relacionat amb la gestió d'arxius i de la documentació judicial: serveis, equipaments arxivístics, circuits documentals, gestió i control documental i formació al personal de l'oficina judicial. En concret, pel que fa a la identificació i control documental, a mig termini s'implementarà una base de dades desenvolupada pel Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ), consultable en línia i a disposició del personal dels òrgans judicials, amb la finalitat de determinar la ubicació exacta, data de transferència i institucions de custòdia de la documentació judicial, en les diferents fases del seu cicle de vida: arxius de gestió, arxius centrals, empreses de custòdia, arxius territorials (de propera creació) i arxius històrics, amb la informació estructurada per demarcacions, partits judicials, jurisdiccions, òrgans –col·legiats i unipersonals– i sèries documentals.

I quant a la comunicació externa, arran de les sol·licituds d'informació efectuades per diferents mitjans de comunicació al Departament de Justícia al llarg de l'any 2005, el Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ) de la DGRAJ ha engegat una política de comunicació de la informació generada en l'àmbit d'arxius de l'Administració de justícia a Catalunya, susceptible de ser atesa i difosa pels mitjans de comunicació, d'acord amb una adequada contextualització arxivística i institucional. En aquest sentit, durant l'any 2005 s'han realitzat diversos reportatges sobre els arxius judicials a Catalunya, aprofitant tant l'interès mediàtic suscitat pels treballs que s'estan realitzant per a la recuperació de documentació de valor històric²² com per la repercussió dels tres desastres²³ succeïts en els arxius judicials de Catalunya. El Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ) no només ha informat i explicat les actuacions arxivístiques de classificació, descripció, conservació i restauració de la documentació, planificades o urgents, sinó que també les ha incardinat i contextualitzat en l'actuació general del Departament de Justícia, en matèria d'arxius judicials.

3.1.2. La Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya

La Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya es constitueix a partir de dos nivells d'actuació. El primer nivell el conformen els arxius que gestionen directament la documentació dels òrgans judicials a les seus dels quals estan radicats. El segon nivell el conformen les coordinacions d'arxius de les demarcacions judicials, ubicades a Barcelona (Barcelona ciutat), Sabadell (Barcelona comarques), Girona, Lleida, Tarragona i Amposta (Terres de l'Ebre), que es fan càrrec, progressivament, a més dels serveis d'arxiu dels òrgans jurisdiccionals on estan radicats, de la supervisió de la gestió documental de la resta de partits judicials de la seva corresponent demarcació.

Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya (2005)

	En funcionament
	Pendent desenvolupament

El desplegament progressiu de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya

La DGRAJ està desplegant, progressivament, la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya, augmentant la dotació de personal tècnic i millorant les condicions dels espais i dels equipaments d'arxiu. Per dotar de personal tècnic els arxius judicials, la DGRAJ ha seleccionat els tècnics d'acord amb el perfil d'arxiver (llicenciats universitaris amb la formació tècnica existent a Catalunya, en cada moment (actualment, a través de l'ESAGED). En l'actualitat, la plantilla d'arxiviers de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya està formada per 30 tècnics arxiviers.

En síntesi, el procés d'implantació i expansió de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya es concreta i materialitza amb la dotació de personal tècnic en els centres d'arxiu següents:

- Any 1991: Arxiu Central dels Jutjats d'Instrucció i Penal de Barcelona.
- Any 1994: Arxiu Central dels Jutjats Socials de Barcelona.
- Any 1998: Arxiu Central dels Jutjats de Primera Instància de Barcelona, Arxiu Central de l'Audiència Provincial i Jutjats de Tarragona, Arxiu Central de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC).
- Any 2000: Arxiu Multijurisdiccional de Barcelona (arxiu intermedi), Arxiu Central dels Jutjats de Família i d'Estat Civil de Barcelona, Arxiu Central de l'Audiència Provincial de Girona i Arxiu Central de l'Audiència Provincial i dels Jutjats de Lleida.
- Any 2001: Arxiu Central dels Jutjats del Contenciós Administratiu de Barcelona, Arxiu Central dels Jutjats Socials Executius de Barcelona i Arxiu Central dels Jutjats Penals de Barcelona (dividint l'antic Arxiu Central dels Jutjats d'Instrucció i Penals de Barcelona en dos arxius centrals independents amb el seu respectiu personal tècnic: Arxiu Central dels Jutjats d'Instrucció de Barcelona i Arxiu Central dels Jutjats Penals de Barcelona).
- Any 2002: Arxiu Central dels Jutjats de Menors de Barcelona i l'Arxiu Central de l'Audiència Provincial de Barcelona (dividint l'antic Arxiu General del TSJC en dos arxius centrals independents: Arxiu Central del TSJC i l'Arxiu Central de l'Audiència Provincial de Barcelona).
- Any 2003: Arxiu Central dels Jutjats de Sabadell i Arxiu Central dels Jutjats de Figueres.
- Any 2004: Arxiu Central dels Jutjats d'Arenys de Mar.
- Any 2005: Arxiu Central dels Jutjats de Granollers, Arxiu Central dels Jutjats de l'Hospitalet de Llobregat, Arxiu Central dels Jutjats de Mataró, Arxiu Central dels Jutjats de Girona, Arxiu Central dels Jutjats de Reus i Arxiu Central dels Jutjats d'Amposta.

Increment anual de la dotació d'arxius centrals a la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya

Anys:	1990	1991	1994	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Increment anual / Nombre total d'arxius	1/1	1/2	1/3	3/6	4/10	3/13	2/15	2/17	1/18	6/24

Increment anual de la dotació de personal tècnic arxiver a la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya

Anys:	1990	1991	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Increment anual / Nombre total de tècnics arxivers	1/1	3/4	4/8	3/11	3/14	1/15	3/18	1/19	14/33

Paral·lelament al procés d'implantació i expansió de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya, la DGRAJ ha impulsat nombroses actuacions puntuals en l'ordenació i descripció de fons de documentació judicial i en l'organització de transferències de documentació dels partits judicials de Catalunya als arxius històrics, amb la participació, assessorament o coordinació dels arxivers judicials, comptant, en alguns casos i treballs específics, amb la col·laboració de tècnics externs de suport.

3.1.3. Els Grups de Treball

Els Grups de Treball són òrgans tècnics assessors del Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ), creats, dirigits i coordinats des d'aquest Servei, per tal d'avançar, a partir d'equips de treball formats per tècnics d'arxiu de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya, en les tasques de normalització i modernització de la gestió dels arxius i de la documentació judicial. D'aquesta manera, actualment estan funcionant grups de treball d'estudi de la classificació i descripció de la documentació judicial, i d'estudi de propostes d'avaluació i tria de la documentació judicial.

3.2. Segona fase: desplegament del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC). Disseny, implantació i desenvolupament del Sistema d'Arxiu de la Documentació de l'Administració de Justícia (SADAJ)

La segona fase del desplegament del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC), iniciada aquest mateix any 2005, és la del disseny, implantació i desenvolupament del Sistema d'Arxiu de la Documentació de l'Administració de Justícia (SADAJ).

El SADAJ és un sistema o conjunt organitzat de normes, procediments, instruments i tècniques, que ha de permetre l'organització, el control i la gestió integral de la documentació judicial, en tot el seu cicle, i per tal de fer front també tant als canvis organitzatius de l'Administració de justícia com a l'avenç de les TIC. Els elements tècnics del SADAJ, actius o en desenvolupament, són:

Directrius per a la normalització i sistematització de les transferències de documentació judicial dels partits judicials de Catalunya als arxius històrics

La Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, estableix (art. 30.f) que als arxius comarcals, sens perjudici que l'organisme originari en perdi la titularitat, els correspon rebre, entre d'altra, la documentació de l'Administració de justícia. Tot i que la col·laboració entre l'Administració de justícia i el Departament de Cultura té una llarga tradició i les transferències de documentació judicial als arxius històrics catalans es realitzen des de fa temps, per tal d'aconseguir una gestió òptima d'aquestes transferències, ordenar-les, superar les deficiències que es puguin produir, es fa necessari normalitzar un procés que és avinent i necessari en totes les administracions. D'aquesta manera, la Direcció General de Relacions amb l'Administració de Justícia i la Direcció General del Patrimoni Cultural estan treballant per a la materialització d'aquestes directrius.

Identificació, classificació i descripció dels fons judicials

Quant a l'elaboració de quadres de classificació, cal destacar els treballs engegats –un acabat i publicat i l'altre a punt de finalitzar²⁴– pel Departament de Cultura en col·laboració amb el Departament de Justícia:

- o L'any 1999, el Departament de Cultura publicà *La classificació dels fons dels jutjats municipals de pau, comarcals i de districte*.
- o El grup de treball constituït el mes de juny del 2000 amb l'encàrrec d'elaborar unes normes bàsiques per a la classificació dels fons generats pels jutjats de primera instància i/o instrucció i pel Registre Civil està a punt, en aquests moments, de finalitzar la seva tasca.

Avaluació i tria de la documentació judicial

Fins la publicació del Reial decret 937/2003, de 18 de juliol, de modernització dels arxius judicials, del Ministeri de Justícia, es trobava a faltar la disposició d'un reglament ordenador dels arxius judicials i de la gestió de la documentació judicial, ja que la legislació existent fins a la data era obsoleta. Sense entrar en una anàlisi detallada del Reial decret 937/2003, aquesta norma disposa:

- L'establiment d'un sistema d'avaluació i tria de la documentació judicial, un dels aspectes cabdals en la implementació d'un sistema de gestió integral de la documentació judicial.
- L'establiment d'arxius intermedis, els arxius judicials territorials, en totes les comunitats autònomes. D'aquesta manera, amb la propeera creació de l'arxiu judicial territorial en cadascuna de les demarcacions judicials de Catalunya, es completarà la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya, formada actualment per arxius de gestió, arxius centrals i dipòsits centrals.

El Reial decret 937/2003 va entrar en vigor en el mes de gener de 2004, als 6 mesos de la seva publicació al BOE del dia 18 de novembre de 2003. Des d'aquesta data fins a l'actualitat, l'únic avenç que hem contrastat, en l'àmbit estatal pel que fa al desenvolupament de les prescripcions del Reial decret en matèria d'avaluació i tria de documentació, és la publicació de l'Ordre d'1 de setembre de 2004, per la qual es constitueix la Junta de Expurgo de la comunitat autònoma d'Andalusia²⁵. Pel que fa a Catalunya, el Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ) de la DGRAJ ha elaborat una proposta d'ordre de creació d'una Junta d'Avaluació de la Documentació Judicial de Catalunya, com un òrgan col·legiat de naturalesa administrativa adscrit al Departament de Justícia, amb competència en tot l'àmbit territorial de Catalunya, amb la finalitat de determinar l'exclusió o eliminació dels expedients processals o governatius del Patrimoni Documental, o, en cas contrari, la transferència d'aquests expedients a l'Administració competent en matèria de patrimoni històric. Des d'aquest Servei es pretén que la Junta d'Avaluació de la Documentació Judicial de Catalunya sigui operativa des del moment de la seva creació, per la qual cosa:

- o s'ha previst que la mateixa disposició de constitució de la Junta o Comissió d'Avaluació de la Documentació Judicial de Catalunya prevegi també la creació de grups de Treball d'Avaluació i Tria de la Documentació Judicial de les demarcacions judicials de Catalunya;
- o s'ha estudiat l'adaptació de la planta d'arxius judicials de Catalunya a les disposicions del Reial decret, i s'ha previst la creació progressiva d'arxius territorials (un per a cada demarcació);
- o s'ha estudiat i previst la relació i circuit amb el Departament de Cultura, ja que l'administració competent en matèria de patrimoni històric ha de realitzar un informe preceptiu i vinculant sobre la documentació examinada per les juntes d'avaluació de la documentació judicial, i
- o s'ha desenvolupat un mòdul informàtic dels arxius de gestió, dins de l'aplicatiu de gestió processal (Temis) utilitzat actualment a les oficines judicials a Catalunya, atenent als requeriments d'elaboració de les relacions documentals necessàries per a ser presentades a les juntes d'expurgació (art. 13.3 del Reial decret): "La relació

comprenderá la totalidad de los procedimientos o actuaciones procesales que se remiten, y hará referencia como mínimo al proceso o actuación judicial al que corresponden, el orden jurisdiccional en que se hubiesen sustanciado, la naturaleza del proceso o actuación procesal, su número y año, las partes intervinientes, una sucinta referencia a su objeto y fecha en que se produjo la terminación o paralización de las actuaciones procesales”.

Comparació de la “planta” d'arxius de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya amb la “planta” d'arxius que dissenya el Reial decret 937/2003

Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya		Reial decret 937/2003
Arxiu de gestió: 1 – 5 anys (5 anys)	↓	Arxiu judicial de gestió: 1 – 5 anys
Arxiu central*: 6 - 15 anys (10 anys)	↓	Arxiu judicial territorial: 6 - 30 (25 anys)
Procediment d'avaluació, tria i eliminació o conservació: no es realitza	↓	Procediment d'avaluació (<i>expurgo</i>)
Arxius històrics del Departament de Cultura: des del 16è any	↓	Arxius històrics del Ministeri de Cultura: més de 30 anys

* La demarcació de Barcelona ciutat disposa de l'Arxiu Multijurisdiccional de Barcelona, que recull la documentació dels diferents arxius centrals, del 10è al 20è any.

Adaptació de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya que resulta amb l'aplicació del Reial decret 937/2003

Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya
↓ Arxiu de gestió: 1 – 5 anys (5 anys)
↓ Arxiu central*: 6 - 15 anys (10 anys)
↓ Arxiu territorial: 16 – 30 anys (15 anys)
↓ Procediment d'avaluació, tria i eliminació o conservació
↓ Arxius històrics del Departament de Cultura: a) documentació avaluada: des del 16è any b) documentació no avaluada: des del 30è any

* La demarcació de Barcelona ciutat disposa de l'Arxiu Multijurisdiccional de Barcelona, que recull la documentació dels diferents arxius centrals, del 10è al 20è any.

Manual de gestió de la documentació judicial

El Manual de gestió de la documentació judicial aplega el conjunt organitzat de normes, procediments, instruments i tècniques del Sistema d'Arxiu de la Documentació de l'Administració de Justícia (SADAJ). Tot i que s'estan avançant en els diferents capítols, de classificació, descripció, avaluació i accés, es tracta d'un material que es va reelaborant progressivament, amb noves aportacions.

L'aplicació informàtica per a la gestió de la documentació i dels arxius judicials

En compliment de les disposicions del Reial decret 937/2003 relatives a la introducció de les noves tecnologies mitjançant la compatibilitat d'aplicacions entre l'oficina judicial i l'Arxiu Central (art. 3.1), el Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ), amb la col·laboració del Gabinet d'Informàtica Judicial ha desenvolupat un sistema modular de gestió integral de la documentació que complementa la gestió processal i constitueix una eina corporativa de treball en la qual participarà tot el personal de les oficines judicials i dels arxius centrals. El sistema, que comprendrà la gestió del document al llarg del seu cicle de vida i que adopta bona part de les especificitats funcionals de l'aplicació informàtica actual dels arxius centrals²⁶, s'estructura en els mòduls d'arxiu de gestió –ja desenvolupat i d'aplicació imminent–, mòdul d'arxiu central/dipòsit central –en fase avançada de desenvolupament– i mòdul d'arxiu territorial –en fase d'anàlisi de requeriments–. L'accés i utilització dels mòduls es defineix en funció dels processos i perfils dels funcionaris implicats en cada fase: cossos de gestió i tramitació processal i administrativa i personal d'auxili judicial en el mòdul d'arxiu de gestió, i personal tècnic arxiver en els mòduls d'arxiu central i arxiu territorial. Aquests darrers, en els seus respectius sistemes d'arxiu, gaudiran de privilegis d'accés als mòduls informàtics dels seus arxius de gestió amb facultats per aplicar mesures d'anàlisi i control mitjançant eines estadístiques de detecció d'incongruències, nivell d'utilització o de qualsevol altra incidència que afecti el correcte funcionament del circuit documental, per tal d'aplicar les mesures correctores pertinents. La gestió es realitzarà sobre la documentació registrada i tramitada des de l'aplicació de gestió processal. La documentació tramitada amb anterioritat a la implementació de l'aplicació informàtica per a la gestió de la documentació i dels arxius judicials serà integrada en el sistema mitjançant el seu inventari a partir d'eines automatitzades de tractament massiu de dades disponibles des dels mòduls d'arxiu de gestió i arxiu central, així com de la migració de la informació des de l'actual aplicació de gestió documental dels arxius centrals, amb l'objectiu d'efectuar un tractament informàtic i arxivístic integral al servei de l'oficina judicial i de la Junta d'Avaluació de la Documentació Judicial de Catalunya, i aconseguir una realitat judicial informatitzada²⁷.

3.3. Tercera fase: consolidació “qualitativa”, d'ampliació i millora de la gestió integral de la documentació, en tot el seu cicle

Finalment, la tercera fase i darrera del desplegament del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC) és la de la consolidació “qualita-

tiva", d'ampliació i millora de la gestió integral de la documentació, en tot el seu cicle. El SAJC haurà d'adaptar-se als canvis organitzatius, i també tecnològics, que es produeixen en l'Administració de justícia a Catalunya i a l'Estat espanyol. En aquesta fase, els objectius que es preveuen són els següents:

- Aplicació pràctica, efectiva i normalitzada de tots els elements del SADAJ.
- Aplicació pràctica, efectiva i normalitzada dels processos d'avaluació, tria i accés de totes les tipologies documentals.
- Control i gestió normalitzats de la documentació en suport electrònic.
- Millora dels processos tecnològics (TIC).
- Millora de la qualitat de les operacions i dels serveis.

4. Desenvolupament del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC) en un entorn de canvi

El SAJC haurà d'adaptar-se als canvis organitzatius i també tecnològics, vinculats amb les aportacions de les TIC, que s'estan produint o que es produiran a l'Administració de justícia a Catalunya i a l'Estat espanyol. L'objectiu d'una Administració de justícia més ràpida i eficient s'ha recollit en els tres documents considerats com a pilars fonamentals per a la reforma de la Justícia a l'estat espanyol: el *Libro Blanco de la Justicia* elaborat pel CGPJ²⁸ l'any 1997, la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil (LEC) i el Pacte d'Estat per a la Reforma de la Justícia²⁹ de l'any 2001. En aquest sentit de modernització de l'organització, tant el *Libro Blanco de la Justicia* del CGPJ com el Pacte d'Estat per a la Reforma de la Justícia ressalten el paper de les TIC. Fruit del Pacte d'Estat per a la Reforma de la Justícia, la *Carta de drets dels ciutadans davant de la justícia*³⁰ disposa en l'art. 21, englobat juntament amb els art. 19 i 20 en l'apartat "Una justícia àgil i tecnològicament avançada", que el ciutadà té dret a comunicar-se amb l'Administració de justícia a través del correu electrònic, videoconferència i altres mitjans telemàtics d'acord amb el que disposen les lleis processals. La possibilitat d'utilització de mitjans tècnics, electrònics, informàtics i telemàtics ja està prevista de forma expressa a l'article 230.1 de la LOPJ³¹. I l'art. 135.5 de la LEC disposa que els tribunals i els intervinents en un procés podran enviar i rebre escrits i documents per mitjans tècnics que garanteixin l'autenticitat de la comunicació i la constància fefaent de la remissió i recepció íntegres; l'art. 147 de la mateixa LEC disposa que les actuacions orals en vistes i compareixences es registraran en suport apte per a l'enregistrament i reproducció del so i de la imatge. Per la seva banda, la Llei 38/2002, de 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'enjudi-

ciament criminal, preveu a l'article 797.2 la possibilitat que, en el procediment per a l'enjudiciament ràpid de determinats delictes, el jutge de guàrdia practiqui immediatament una diligència urgent en suport apte per a l'enregistrament i reproducció del so i de la imatge³². D'aquesta manera, en data 21 de febrer de 2003 se signà un protocol sobre el procediment a seguir per a la utilització de la videoconferència entre la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i el Departament de Justícia i Interior³³, que és actualment un procediment d'ús habitual i normalitzat.

En la base de la modernització de l'Administració de justícia s'hi troba el desplegament del Pla IUSCAT³⁴ (2004-2005), una actuació sobre la infraestructura informàtica bàsica que ha engegat el Departament de Justícia i que ha comportat la substitució de tot el maquinari informàtic vell per un de modern (renovació de més de 5.000 ordinadors de sobre-
taula, més de 600 de portàtils, 75 servidors...).

Les TIC són ja una eina fonamental en la tasca central de les oficines judicials, la tasca de gestió dels assumptes, que reben, processen, transformen i generen una enorme quantitat d'informació i documentació, en diferents suports. Actor fonamental en aquest terreny és el CGPJ, ja que té la competència directa³⁵ sobre la implantació i/o supervisió de les eines informàtiques relatives a la gestió processal, i en fixa les característiques i requeriments, amb especial atenció a la compatibilitat per tal de garantir la interoperabilitat de sistemes.

La irrupció de les TIC en l'Administració de justícia ha suposat l'aplicació generalitzada de sistemes de gestió informàtica d'assumpes o de gestió de procés: les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia han desenvolupat aplicacions pròpies³⁶, com és el cas de Catalunya que ha desenvolupat l'aplicació de gestió d'assumpes Temis (actualment en la versió 2, i amb previsió de substituir-la per un altre aplicatiu), mentre que als territoris que depenen del Ministeri de Justícia (les comunitats autònomes sense competències en matèria d'Administració de justícia) s'ha desenvolupat l'aplicació Libra, que es preveu substituir properament per l'aplicació Minerva. Alhora, s'ha desenvolupat i s'està implantant la plataforma LexNet³⁷, que forma part de l'entorn Minerva, que ofereix el servei de presentació telemàtica d'escrius i notificacions (teletramitació o tramitació telemàtica d'assumpes) i complementa, per tant, els aplicatius existents de gestió d'assumpes, cosa que possibilita la comunicació telemàtica dels jutjats entre si i l'obertura de l'oficina judicial als operadors jurídics (procuradors, advocats...) i als ciutadans mitjançant un sistema segur de comunicació (certificat digital). En aquest sentit, el 12 de maig de l'any 2005 es va signar l'acord de col·laboració entre el Ministeri de Justícia i la Fàbrica Nacional de Moneda y Timbre (FNMT) per a l'ús de la signatura electrònica en l'àmbit de l'Administració de justícia, actuant la FNMT com a entitat certificadora. El Departament de Justícia preveu la participació de l'Agència Catalana de Certificació (CATCert) com una de les entitats certificadores

en el projecte de tramitació telemàtica d'assumpes de l'Administració de justícia a Catalunya.

El Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicial (SDBAJ) de la DGRAJ participa, des del mes d'octubre del 2005, en una de les iniciatives d'innovació tecnològica del Departament de Justícia en l'àmbit de la gestió de la documentació judicial, un projecte coordinat per la Subdirecció General de Sistemes d'Informació i Comunicació, dependent de la Secretaria General del Departament, amb l'objectiu d'avançar en la gestió telemàtica de processos, coneguda popularment com *oficina sense papers*, un projecte orientat a obrir telemàticament l'oficina judicial al ciutadà i als professionals del dret, a partir d'un canvi tecnològic fonamentat en reenginyeria de processos, transformació d'arquitectura i plataformes informàtiques, i incorporació d'un gestor documental. El Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials participa en l'anàlisi de requeriments de la fase de registre de l'expedient digital, en la definició del sistema documental i en l'aplicació d'estàndards de metadades; aquesta contribució al projecte, actualment en el marc de l'anàlisi de requeriments, es perllongarà al llarg del tota l'anàlisi del cicle de vida del document.

Les TIC en l'àmbit de l'Administració de justícia també estan avançant pel que fa a la gestió d'informació:

- El Punt Neutre Judicial o xarxa interna de comunicació, connexió i integració telemàtica entre els sistemes de les diferents institucions i òrgans judicials de l'estat espanyol.
- La informatització i interconnexió de registres. Actualment estan informatitzats el Registre Central d'Antecedents Penals, el Registre de Violència Domèstica i actualment, a Catalunya s'està desplegant el programa INFOREG, per als registres civils³⁸, que permetrà que les inscripcions principals als llibres de registre es puguin fer informàticament i que el ciutadà pugui demanar via telemàtica una certificació de les inscripcions que constin en aquest registre.
- La difusió d'informació general o corporativa a través de sistemes web³⁹, extranet⁴⁰ i intranet⁴¹.

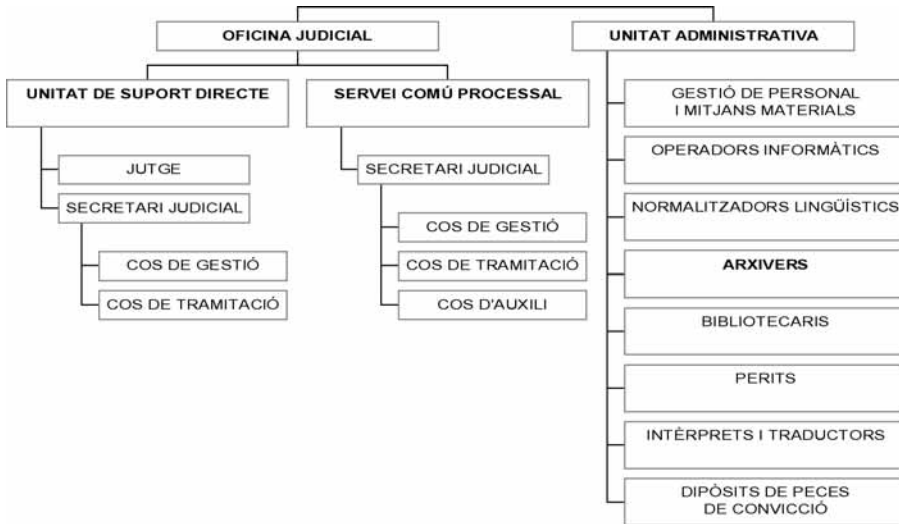
És obvi que la informatització de l'Administració de justícia no constitueix un fi en ell mateix; el que ofereixen les noves tecnologies és una gran oportunitat per a la millora dels serveis i del funcionament de l'administració, ja que possibilita o facilita canvis en models de gestió i d'organització, i hi incorpora nous mètodes de treball. D'aquesta manera, al mateix temps que ja s'estan introduint avenços en matèria de les TIC, la reforma de les oficines judicials prevista en el Pacte d'Estat per a la Reforma de la Justícia de l'any 2001, juntament amb les reformes processals pertinents, ha de suposar un dels canvis més importants que es produeix en l'àmbit organitzatiu en la justícia, ja que en la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial⁴², aquest aspecte no es va abor-

dar de manera decidida. En l'anàlisi d'aquesta estructura organitzativa conformada amb la LOPJ de l'any 1985, excessivament atomitzada o compartimentada (actualment, cada òrgan judicial –jutjat o tribunal– disposa de recursos propis) com en el model definit per la Llei Provisional sobre Organització del Poder Judicial de 18 de setembre de 1870⁴³, el *Llibre Verd de l'Administració de Justícia* apunta: "L'oficina judicial segueix anomenant-se *secretaria*, com el 1870, i malgrat l'experiència acumulada no s'aconsegueix superar una qüestió tan vital per a la modernització de l'Administració de justícia com és la creació d'una veritadera oficina en la qual regeixin els principis bàsics de qualsevol Administració (rapidesa, eficàcia, proximitat als ciutadans, transparència, modernitat i qualitat)"⁴⁴.

En l'exposició de motius de la Llei orgànica 19/2003, de 23 de desembre, de modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, es justifica la reforma de l'oficina judicial i alhora se'n redefineix la funcionalitat: "El nou model d'oficina judicial neix amb el propòsit clar que el seu funcionament garanteixi la independència del poder al qual serveix, i alhora conjumina sense cap minva del que s'ha dit una racionalització adequada dels mitjans que utilitza. A fi d'harmonitzar aquests objectius, en el pla exclusivament organitzatiu es defineix l'oficina judicial com l'organització de caràcter instrumental, que de forma exclusiva presta suport i ajut a l'activitat jurisdiccional. Per la seva singularitat es recull expressament la reserva de funció necessària de manera que només els funcionaris dels cossos al servei de l'Administració de justícia poden ocupar els llocs de treball dels quals està dotada."⁴⁵

En la nova organització de l'oficina judicial es diferencien dos tipus d'unitats: les unitats processals de suport directe a jutges i magistrats (tantes com jutjats i tribunals existeixin) i els serveis comuns processals (serveis comuns a diferents unitats processals de suport directe) en els quals es residenciaran la major part de les tasques processals que no necessiten la intervenció directa del jutge o magistrat, cosa que permet una racionalització dels recursos disponibles i una homogeneïtzació de la gestió; alhora que s'afegeixen les unitats administratives⁴⁶ que, sense estar integrades en l'oficina judicial, es constitueixen en l'àmbit de l'organització de l'Administració de justícia per a la direcció, l'ordenació i la gestió dels recursos materials i personals de l'oficina judicial sobre els quals el Ministeri de Justícia i les comunitats autònomes (amb competències transferides en matèria d'Administració de justícia) hi tenen competències, així com sobre els mitjans informàtics, noves tecnologies i altres mitjans materials. Davant de les unitats processals de suport directe i dels serveis comuns processals hi haurà secretaris judicials (personal del Ministeri de Justícia) mentre que al capdavant de les unitats administratives s'hi col·locarà un tècnic dependent de les comunitats autònomes amb competències en la matèria. A Catalunya, les unitats administratives dependran orgànicament de la Generalitat.

Esquema bàsic de la nova organització de l'oficina judicial

Als canvis organitzatius ressenyats, cal afegir-hi també la proposta de reforma de l'Estatut de Catalunya, aprovada pel Parlament de Catalunya en data 30 de setembre de 2005, que en el seu títol III, "Del Poder Judicial a Catalunya"⁴⁷, i a l'espera de la tramitació posterior, també presenta una clara vocació desconcentradora en matèria d'Administració de justícia i descentralitzadora en matèria d'administració de l'Administració de justícia:

- D'una banda s'enforteix el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya com a última instància judicial, llevat de la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina, s'institucionalitza la figura del fiscal superior de Catalunya, i es crea també el Consell de Justícia de Catalunya, com a òrgan de govern del poder judicial a Catalunya, que actua com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial.
- D'altra banda, s'atorga a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de legislació, execució i gestió del personal no judicial, inclosos els secretaris judicials; la competència exclusiva sobre la creació, disseny, organització, dotació i gestió de l'oficina judicial i dels òrgans i serveis de suport als òrgans jurisdiccionals; i la competència exclusiva en la gestió i custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tingui naturalesa jurisdiccional.

Cloenda

L'Administració de justícia, a tenor dels documents esmentats (Llibre Blanc del CGPJ, Pacte d'Estat per a la Reforma de la Justícia...), es prepara per a un procés d'extensió de la reforma i modernització que, a partir de la Constitució de 1978, va afectar a la part alta de l'organització judicial, però no la seva base, que ha seguit durant aquests anys amb l'esquema bàsic de l'estructuració de l'oficina judicial configurada en la primera LOPJ de l'any 1870⁴⁸; perquè aquest procés de reforma tingui èxit, caldrà superar la complexitat del repartiment competencial que, en matèria d'Administració de justícia, existeix entre el Consell General del Poder Judicial, el Ministeri de Justícia i les comunitats autònomes amb competències en aquesta matèria. Alhora, hem ressenyat alguns dels avenços tecnològics que l'Administració de justícia està implementant tant pel que fa a la gestió processal com a la gestió de dades. La incorporació de mètodes d'organització i instruments processals més moderns i avançats té per objectiu, com s'exposa en la Carta de Drets dels Ciutadans davant de la Justícia, aconseguir una Justícia més oberta i que sigui capaç de donar servei als ciutadans amb més agilitat, qualitat i eficàcia; aconseguir, en definitiva, un millor servei.

En aquest procés de reforma, com en tots els processos de reforma organitzativa, la gestió de la documentació hi té una especial rellevància, i per això, a tall de cloenda, volem remarcar que l'impuls que el Departament de Justícia dona al Programa d'organització i gestió dels arxius judicials de Catalunya, a partir del Pla d'Arxius Judicials 2004-2006, i les seves futures actualitzacions, juntament amb l'augment qualitatiu i quantitatiu del pressupost de l'esmentat programa, en què destaca especialment l'increment del personal tècnic, han de servir per consolidar i normalitzar la dotació de personal, adequar i modernitzar les infraestructures d'arxius, i permetre, amb aquestes condicions, un avenç significatiu en el desenvolupament i la implantació del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC), en aquest entorn de canvis tecnològics i organitzatius que s'estan produint i que es produiran en l'Administració de justícia a Catalunya i a l'Estat espanyol.

El Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC) ha de donar resposta a les necessitats actuals de l'Administració de justícia de Catalunya i també ha d'assegurar i consolidar la implantació d'una correcta gestió arxivística en els processos de reforma d'aquesta Administració, per la qual cosa hem destacat les característiques de permeabilitat, flexibilitat i adaptabilitat que ha de tenir aquest sistema, partint de la premissa de que cal organitzar abans de digitalitzar però que alhora, també, és necessària la presència activa del Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials de la DGRAJ en les iniciatives d'innovació en l'àmbit de la gestió documental que el Departament de Justícia promou en l'àmbit de l'Administració de justícia a Catalunya, des del principi (fases d'anàlisi i de disseny), a fi i efecte d'assolir, garan-

tir i mantenir la gestió integral dels documents judicials en tot el seu cicle vital, sigui quin sigui el seu suport, d'acord amb els principis i la metodologia de l'arxivística.

ANNEX: Bibliografia corresponent a arxivers adscrits al Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials de la DGRAJ i per arxivers vinculats anteriorment a la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya

ALTÉS SANTOS, Mercedes; GENOVÈS SALVADÓ, Estefania. *El Archivo de la Audiencia Provincial de Tarragona: estudio y descripción de su documentación judicial (1960-1992)*. Treball I Màster arxivística. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili, 1998.

ALTÉS SANTOS, Mercedes; GENOVÈS SALVADÓ, Estefania. "Organització i descripció de la documentació de l'Audiència Provincial de Tarragona". *Lligall. Revista catalana d'arxivística*, Barcelona, 2001, núm. 18, pàgs. 253-280.

BLANCO CORTÉS, Carme. *Els jutjats de pau de les comarques de Girona. Aproximació a l'estat dels seus fons i una intervenció arxivística en el jutjat de pau de Lloret de Mar*. Treball I Màster en Arxivística. Universitat de Girona, 1996.

La classificació dels fons documentals dels jutjats municipals, de pau, comarcals i de districte. Barcelona: Direcció General del Patrimoni Cultural - Servei d'Arxius, Document de treball, 1999. [Per part del Dept. de Justícia, participaren en el grup de treball Ricarda Márquez i Lluïsa Rodríguez].

COSCULLUELA ADRA, Carme. *El Tribunal de Cassació de Catalunya (1934-39)*. Treball IV Màster en Arxivística, Universitat Autònoma de Barcelona, 1999.

ESPUGA i CONDAL, Cristina. *El fons del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 1 de Martorell. Tractament arxivístic i aproximació als continguts de les sèries de 1844 a 1944 per a la investigació*. Treball IV Màster en Arxivística, Universitat Autònoma de Barcelona, 1999.

ESPUGA i CONDAL, Cristina. "El Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 1 de Martorell, tractament arxivístic i aproximació als seus continguts des de 1844 fins a 1944 per a la investigació". *Materials del Baix Llobregat*, Sant Feliu de Llobregat, 1999, núm. 5, pàgs. 155-164.

- FERRER FONTANET, Maria Teresa. *La descripció dels fons dels jutjats de primera instància de Barcelona segons la norma ISAD (G)*. Treball V Màster en Arxivística, Universitat Autònoma de Barcelona, 2003.
- GAYÁN FÉLEZ, Xavier; RODRÍGUEZ MUÑOZ, Lluïsa. *L'Arxiu Central dels jutjats d'instrucció i penals de Barcelona. Aproximació a la identificació i valoració de la documentació. Propostes d'accés, tria i eliminació i calendaris de transferències*. Treball III Màster en Arxivística, Universitat Autònoma de Barcelona, 1995.
- GAYÁN FÉLEZ, Xavier; RODRÍGUEZ MUÑOZ, Lluïsa. "Arxius judicials: un camp poc conegut per la historiografia contemporània". *L'Avenç*, Barcelona, març 1997, núm. 212, pàgs. 43-47.
- GAYÁN FÉLEZ, Xavier; PALOMAR i BARÓ, Bibiana; RODRÍGUEZ MUÑOZ, Lluïsa. "Arxius dels jutjats de Barcelona". *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*, Barcelona, primavera 1998, núm. 17, pàgs. 1-3.
- GAYÁN FÉLEZ, Xavier; RODRÍGUEZ MUÑOZ, Lluïsa. "L'accés als fons judicials. Fets i reflexions". *Revista Jurídica de Catalunya*, Barcelona, 1998, núm. 4, pàgs. 281-310.
- GAYÁN FÉLEZ, Xavier; RODRÍGUEZ MUÑOZ, Lluïsa. "Perspectivas historiográficas de la documentación de los Juzgados Municipales, Comarcales y de Distrito". A: *Anexos de Signo. III Congreso de Historia de la Cultura Escrita: Conceptos. En torno a las Ciencias y Técnicas Historiográficas (Alcalá de Henares, 8-11 juliol 1997)*. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá, 1998, pàgs. 149-162.
- GAYÁN FÉLEZ, Xavier; RODRÍGUEZ MUÑOZ, Lluïsa. "Archivos judiciales e investigación". A: *Actas III Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos. La Administración de Justicia en la Historia de España* (Cuadernos de Archivos y Bibliotecas de Castilla-La Mancha, 4). Guadalajara: Junta de comunidades de Castilla-La Mancha / ANABAD Castilla-La Mancha, 1999, pàgs. 1011-1023.
- GAYÁN FÉLEZ, Xavier; RODRÍGUEZ MUÑOZ, Lluïsa. "Aproximación a las perspectivas historiográficas de los fondos de los juzgados de instrucción". A: *Actas III Jornadas de Castilla-La Mancha sobre investigación en archivos. La Administración de Justicia en la Historia de España* (Cuadernos de Archivos y Bibliotecas de Castilla-La Mancha, 4). Guadalajara: Junta de comunidades de Castilla-La Mancha / ANABAD Castilla-La Mancha, 1999, pàgs. 1025-1037.
- GAYÁN FÉLEZ, Xavier; RODRÍGUEZ MUÑOZ, Lluïsa. "Censura de prensa y justicia penal en el régimen franquista". A: *Actas IV Jornadas de*

Castilla-La Mancha sobre investigación en Archivos, el Franquismo: el Régimen y la Oposición, (Cuadernos de Archivos y Bibliotecas de Castilla-La Mancha, 5). Guadalajara: Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 2000, pàgs. 503-514.

GAYÁN FÉLEZ, Xavier. "L'accés a la documentació judicial i la seva normativa més recent", 2004, <http://www.legalment.net>. [Consulta desembre 2005]

LARRUCEA, Carmen; ZULETA, Fabiola. "Fondos documentales del Tribunal de Casación y otros materiales conservados en el Archivo de la Audiencia Territorial de Barcelona". A: *Justicia en Guerra. Jornadas sobre la Administración de Justicia durante la Guerra Civil Española: Instituciones y Fuentes Documentales*. Madrid: Ministerio de Cultura, 1990, pàgs. 529-558.

LARRUCEA, Carmen; ZULETA, Fabiola. "Arxiu General del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya". A: *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5. Barcelona: Direcció General del Patrimoni Cultural - Servei d' Arxius - Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1992, pàgs. 7- 51.

LLAVERO PORCEL, Maria Jesús. *Proposta d'organització de l'Arxiu General de l'Audiència Provincial de Lleida*. Treball I Màster en arxivística, Universitat de Lleida, 1996.

LLAVERO PORCEL, Maria Jesús. "La història a través dels delictes", *La Mañana*, Lleida, 11 de juny de 2002.

MÁRQUEZ RUBIO, Ricarda. "Els arxius de l'Administració de justícia". A: *Els arxius: l'experiència catalana*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 1995, pàgs. 75-77.

PALOMAR i BARÓ, Bibiana. *Aproximació a l'estudi de la jurisdicció de l'ordre social i procés d'elaboració del sistema d' arxiu dels jutjats socials de Barcelona*. Treball III Màster en Arxivística, Universitat Autònoma de Barcelona, 1994.

PALOMAR i BARÓ, Bibiana. "Aproximació a l'estudi de la jurisdicció de l'ordre social i procés d'elaboració d'un sistema d'arxiu dels jutjats socials de Barcelona". *Lligall. Revista catalana d'arxivística*, Barcelona, 1995, núm. 10, pàgs. 45-74.

PALOMAR i BARÓ, Bibiana. "Estudio de la jurisdicción del orden social y proceso de elaboración e implantación del sistema de archivo de los juzgados de lo social de Barcelona". A: *Actas III Jornadas de*

Castilla- La Mancha sobre investigación en archivos. La Administración de Justicia en la Historia de España (Cuadernos de Archivos y Bibliotecas de Castilla- La Mancha, 4). Guadalajara: Junta de comunidades de Castilla-La Mancha / ANABAD Castilla-La Mancha, 1999, pàgs. 1121-1140.

PALOMAR i BARÓ, Bibiana; SABALL BALASCH, Ramon; GAYÁN FÉLEZ, Xavier. "Los archivos de la Administración de Justicia en Cataluña y la acción del Departamento de Justicia e Interior de la Generalidad de Cataluña". *Archivamos / Boletín ACAL (Revista trimestral de la Asociación de Archiveros de Castilla y León)*, Salamanca, 2002, núm. 45-46, pàgs. 12-18.

PALOMAR i BARÓ, Bibiana; SABALL BALASCH, Ramon; GAYÁN FÉLEZ, Xavier. "Els arxius de l'Administració de justícia a Catalunya". *Justícia*, Barcelona, juliol 2002, núm. 3, pàgs. 22-23.

PALOMAR i BARÓ, Bibiana; SABALL BALASCH, Ramon. "Definició i implantació del Sistema d'Arxius Judicials de Catalunya (SAJC)". *ARXIUS. Butlletí de la Subdirecció General d'Arxius*, Barcelona, estiu 2005, núm. 43, pàgs. 3-6.

RIBAS SOLÀ, Josep. *Els arxius judicials de Barcelona comarques: proposta d'organització, gestió i descripció documental*. Treball V Màster en Arxivística, Universitat Autònoma de Barcelona, 2003.

ROVIRA DíEZ, Arantxa. *Análisis y descripción del fondo de la sala especial de divorcios de la Audiencia Territorial de Barcelona (1936-1939)*. Treball IV Màster en Arxivística, Universitat Autònoma de Barcelona, 1999.

ZULETA ALEJANDRO, Fabiola. *El Archivo General de la Audiencia Territorial de Barcelona*. Treball I Màster en Arxivística, Universitat Autònoma de Barcelona, 1990.

NOTES

- 1 La característica de la *permeabilitat* en la implantació d'un sistema d'arxius ja va ser posada en relleu per Ramon Alberch, M. Carme Martínez, Jordi Serchs i Xavier Tarraubella en un anterior article de *Lligall*, en relació amb la implantació d'un sistema de gestió integral de documents i arxius a l'Ajuntament de Barcelona: "(...) és evident que la implantació d'un nou sistema ha de caracteritzar-se també per la permeabilitat, mentre que és necessari integrar, amb la voluntat de rendibilitzar-lo, tot el capital informatiu acumulat". *Lligall*, 2003, núm. 21, pàg. 185.

- 2 En aquest àmbit s'han promulgat els següents decrets: el RD 966/1990, de 20 de juliol, sobre traspàs de funcions de l'Administració de l'Estat a la Generalitat de Catalunya en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'Administració de justícia; el RD 1553/1994, de 8 de juliol, sobre ampliació de mitjans traspassats a la Generalitat de Catalunya en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'Administració de justícia; el RD 1905/1994, de 23 de setembre, sobre traspàs de l'Administració de l'Estat a la Generalitat de Catalunya en matèria de personal laboral al servei de l'Administració de justícia; i també, els RD 409/1996 i 441/1996, de 1 de març, pels quals s'amplien els serveis traspassats en els anteriors reials decrets amb el personal funcionari al servei de l'Administració de justícia i els mitjans econòmics i materials del Ministeri Fiscal. Pels decrets 217/1990, de 3 de setembre, 308/1994, de 4 de novembre, i 129/1996, de 16 d'abril, de la Generalitat de Catalunya, es van assignar aquestes funcions al Departament de Justícia.
- 3 En relació amb l'aparició del concepte d'*administració de l'Administració de justícia*, a partir de la jurisprudència del Tribunal Constitucional, el concepte d'*Administració de justícia* es reservaria per a l'organització i l'exercici de la potestat jurisdiccional (jutjats i tribunals).
- 4 Demarcacions judicials de Catalunya: Barcelona ciutat, Barcelona comarques (els partits judicials de les comarques barcelonines llevat del partit judicial de Barcelona), Girona, Lleida, Tarragona (partits judicials de Falset, Reus, Tarragona, Valls i el Vendrell) i Terres de l'Ebre (partits judicials d'Amposta, Gandesa i Tortosa).
- 5 Cal tenir en compte que l'art. 104.2.d de la proposta de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovada pel Parlament català en data de 30 de setembre de 2005, disposa que la Generalitat tindrà competència exclusiva en la gestió i custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tingui naturalesa jurisdiccional. BOPC, núm. 224, de 3 d'octubre de 2005, pàg. 22.
- 6 Publicat a la Gaceta de Madrid el 31 de maig de 1911.
- 7 Al secretari judicial li correspon la responsabilitat sobre la guarda i custòdia de la documentació. Així es reconeix de forma explícita en els arts. 287 i 473.3 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial; en l'art. 6.g del Reglament orgànic del cos de secretaris judicials de 1988; i en els arts. 147-148 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.
- 8 BOE núm. 181, 30 de juliol de 2003, pàgs. 29523-29530.
- 9 Segons l'art. 30.2.f de la Llei del Parlament de Catalunya 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents: "Als arxius comarcals, sense perjudici que l'organisme originari conservi en tot cas la titularitat, els correspon rebre els documents de l'Administració de justícia, dels registres públics i privats i dels serveis de l'Estat corresponents a la comarca, en els termes que s'acordin". Mitjançant el RD 1010/1981, de 27 de febrer, sobre traspàs de funcions del Ministeri de Cultura a la Generalitat de Catalunya es va transferir a la Generalitat la gestió –no la titularitat– dels arxius històrics provincials existents a Catalunya: Girona, Lleida i Tarragona.
- 10 *Vid.* nota anterior.
- 11 Aquest milió d'expedients judicials anuals equival a 10 km lineals de documentació, segons càlcul realitzat a partir de les dades de la Memòria del CGPJ de l'any 2004.
- 12 Per a la realització d'aquestes transferències de documentació de l'Administració de justícia a Catalunya a la xarxa d'arxius de la Generalitat es va elaborar un esborrany de conveni per al dipòsit extraordinari de la documentació de l'Administració de justícia als arxius de la Xarxa d'Arxius de la Generalitat (20 de juliol de 1992) que havia de ser aprovat pel CGPJ, el Departament de Cultura i el Departament de Justícia. Com

que el CGPJ no va arribar a pronunciar-se sobre aquest conveni, a partir d'unes *Directrius per a la transferència de la documentació dels arxius judicials als arxius de la Xarxa d'arxius del Departament de Cultura de la Generalitat*, aprovades pel Departament de Justícia i el Departament de Cultura en data de 8 de febrer de 1996, el mateix any 1996 es van iniciar les transferències *de facto* de documentació judicial als arxius que depenen del Departament de Cultura. Pel que fa a la ciutat de Barcelona, l'esborrany de conveni esmentat preveia que la documentació dels òrgans judicials radicats a Barcelona seria dipositada a l'ANC, mentre no es creés l'Arxiu Provincial de Barcelona. Durant el període 1996-1999 es van realitzar 132 transferències de documentació dels òrgans judicials radicats a Barcelona (3,5 km de documentació, dels quals, 510 ml són plets de la Reial Audiència de Catalunya, 1486-1857, 1.420 ml són expedients dels jutjats de primera instància de Barcelona, 1886-1983, i 1.576 ml són expedients de les antigues magistratures de treball, 1976-1983) a l'Arxiu Nacional de Catalunya. Durant el període comprès entre els anys 1995 i 1998, el Departament de Cultura va col·laborar amb el Departament de Justícia en el treball arxivístic: a partir de quatre acords de serveis extraordinaris per al tractament arxivístic de la documentació de l'Administració de justícia a Catalunya, entre el Departament de Justícia i el Departament de Cultura, es van tractar 1.800 ml de documentació. De l'any 2000 ençà, l'ANC no ha acceptat transferències de documentació judicial que no hagi estat prèviament avaluada.

- 13 En l'actualitat, el Departament de Justícia té dipositats, provisionalment, 7,5 km de documentació judicial en empreses externes de custòdia de documentació.
- 14 Aquest projecte forma part del Pla d'Inversions 2004-2010 del Departament de Justícia, i es preveu que els primers edificis comencin a funcionar durant l'any 2007.
- 15 Segons l'actual projecte de Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat, aquest espai allotjarà els 130 òrgans judicials unipersonals de les jurisdiccions civil i penal de Barcelona, així com els 11 jutjats de l'Hospitalet de Llobregat. En canvi, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), l'Audiència Provincial de Barcelona i els 52 jutjats unipersonals dels ordres social i contenciós administratiu restaran en els actuals edificis judicials del Pg. Lluís Companys i de Via Laietana, rehabilitats.
- 16 Decret 13/1997, de 21 de gener, de reestructuració de la Direcció General de Relacions amb l'Administració de Justícia.
- 17 DOGC núm. 4.258, 11 de novembre de 2004, pàgs. 22606-22610.
- 18 DOGC núm. 4.258, 11 de novembre de 2004, pàg. 22609.
- 19 DOGC núm. 4.258, 11 de novembre de 2004, pàg. 22610.
- 20 S'han programat un total de 19 cursos per al personal d'auxili judicial (agents judicials), que s'han impartit entre el 24 d'octubre i 2 de desembre de 2005: 7 a Barcelona ciutat, 5 a Barcelona comarques, 1 a Girona ciutat, 1 a Girona comarques, 1 a Lleida ciutat, 1 a Lleida comarques, 1 a Tarragona ciutat, 1 a Tarragona comarques i 1 a les Terres de l'Ebre.
- 21 Accés a la intranet de l'Administració de justícia i a la seva secció de la Xarxa d'Arxius Judicials de Catalunya per al personal de la Generalitat, a través d'Epoca: EPOCA\Les intranets (secció enllaços)\Justícia (Intranet del Departament de Justícia)\Intranet Administració de Justícia\Documentació\Arxius Judicials.
- 22 OLIVEIRA, Susanna. "Sumaris per a la història". *Presència* núm. 1745, Barcelona, del 5 al 11 d'agost de 2005, pàgs. 1-7; PIULACHS, Mayte; LÓPEZ, Carme. "Arxius plens de vida". *El Punt*, Edició Barcelonès, 28 d'octubre de 2005 ; RODRÍGUEZ, Helena. "Els arxius judicials: els Pous Negres del Palau de Justícia", TV3, Canal 33, 22 de febrer de

- 2005; RODRÍGUEZ, Helena. "Els bombardejos de la Guerra Civil", TV3, 20 de setembre de 2005.
- 23 Inundació dels arxius de gestió del soterrani del Palau de Justícia de Barcelona en data 18 d'abril de 2005; documentació afectada: 8.500 expedients; equip de treball creat *ad hoc*: 22 persones; duració de les tasques: abril de 2005–juliol de 2005. Incendi de l'arxiu de gestió del jutjat de Primera Instància núm. 44 de Barcelona en data 22 de setembre de 2005; documentació afectada: 5.238 expedients; equip de treball creat *ad hoc*: 40 persones; previsió de duració de les tasques: setembre de 2005–gener de 2006. Inundació dels arxius de gestió dels jutjats de la Bisbal, 13 d'octubre de 2005; documentació afectada: 4.000 ml; equip de treball creat *ad hoc*: 8 persones; previsió de duració de les tasques: octubre de 2005–gener de 2006.
- Destaquem algunes de les notícies aparegudes en els mitjans de comunicació: Notícies de la inundació del dia 18 d'abril. Premsa escrita: PIULACHS, Mayte. "Uns 8.000 expedients en tràmit de l'Audiència Provincial de Barcelona van resultar afectats per les inundacions de l'abril". *El Punt* (edició Barcelonès), 6 de juny de 2005; RÍOS, Pere. "Legajos al sol en el Palacio de Justicia", *El País*, 18 de juny de 2005; SEVILLANO, Elena. "Secan a mano 8.000 expedientes judiciales tras inundarse la Audiencia", *20 minutos*, 29 de juny de 2005. Reportatges a la televisió: BTV, 31 de maig de 2005 i TV3 (*En directe*), 5 de juliol de 2005.
- Notícies de l'incendi del dia 22 de setembre de 2005. Premsa escrita: MARTÍNEZ, Montse. "Renacer de la ceniza". *El Periódico*, 1 d'octubre de 2005; Agència Efe. "El fuego del juzgado pudo provocarlo una subasta millonaria. Reparar el daño. 21 archiveros se afanan en la recuperación de la documentación afectada por el fuego", *Metro*, 30 de setembre de 2005; R.B. "Un fuego quema mil documentos de un juzgado de la Via Laietana", *20 minutos*, 29 de setembre de 2005. Reportatges a la televisió: Tele-5, 6 d'octubre de 2005; TV3, TVE (Catalunya) i BTV, 27 de setembre de 2005. Notícies de la inundació del dia 13 d'octubre. Premsa escrita: "Els aiguats han malmès 4.000 expedients judicials a la Bisbal". *El Punt* (edició comarques gironines), 27 d'octubre de 2005.
- 24 Es preveu que l'any 2006 la Subdirecció General d'Arxius publiqui les normes bàsiques per a la classificació dels fons generats pels jutjats de primera instància i/o instrucció i pel Registre Civil, així com una actualització de *La classificació dels fons dels jutjats municipals de pau, comarcals i de districte* de l'any 1999.
- 25 *Boletín Oficial de la Junta de Andalucía* (BOJA) núm. 184, 20 de setembre de 2004. Pàg. 20420.
- 26 L'aplicació informàtica per a la gestió de la documentació i dels arxius judicials s'implementarà en l'entorn de l'aplicació de gestió processal de l'Administració de justícia a Catalunya –Temis–. Actualment, tots els arxius centrals de l'Administració de justícia a Catalunya disposen d'una aplicació informàtica uniforme i estandarditzada de gestió documental desenvolupada a partir de l'any 2001 pel Servei de Documentació, Biblioteques i Arxius Judicials (SDBAJ); aquesta aplicació permet, entre altres opcions, la realització d'instruments de descripció automatitzats amb altes massives i qualitatives d'expedients, gestió dels dipòsits i control d'instal·lació, sol·licituds documentals, gestió de trasllats a empreses de custòdia i elaboració automatitzada del pressupost.
- 27 Instrucció 2/2003, de 26 de febrer, del Ple del Consell General del Poder Judicial, sobre codi de conducta per a usuaris d'equipaments i sistemes informàtics al Servei de l'Administració de Justícia. BOE núm. 59, 10 de març de 2003, pàg. 9423.
- 28 *Libro Blanco de la Justicia*, aprovat el mes de setembre de l'any 1997 pel Ple del Consell General del Poder Judicial (CGPJ).
- 29 La proposta de pacte d'Estat per a la reforma de la justícia va ser efectuada l'any 2000 per l'aleshores president del govern espanyol, senyor J.M. Aznar. A la seu del

Ministeri de Justícia es van portar a terme una sèrie de contactes i negociacions entre el Govern i el principal partit de l'oposició, negociacions encapçalades pel llavors secretari d'Estat del Ministeri de Justícia, senyor J.M. Michavila, i pel secretari de justícia, llibertats públiques i desenvolupament autonòmic del PSOE, senyor J.F. López Aguilar. El pacte es va subscriure amb data de 28 de maig de 2001 pels secretaris generals del PP i del PSOE, els senyors J. Arenas del PP i J.L. Zapatero del PSOE. Cap de les restants forces polítiques va ser cridada a negociar ni a subscriure aquest pacte, tot i que posteriorment, la resta de forces polítiques de l'oposició es van incorporar a la Comissió de Seguiment del Pacte.

- 30 Butlletí del Congrés dels Diputats de 15 de març de 2002 (Sèrie D, núm. 324). Aquesta *Carta de drets dels ciutadans davant la justícia* ha estat redactada per un grup de treball constituït en el si de la Comissió de Seguiment del Pacte d'Estat per a la Reforma de la Justícia signat el 28 de maig de 2001, per acord unànime de tots els seus integrants, en el qual intervingueren representants dels diferents grups parlamentaris i del Ministeri de Justícia. Entre les prioritats del Pacte d'Estat figura l'elaboració d'una Carta de drets dels ciutadans davant la justícia que atengui els principis de transparència, informació i atenció adequada, i que estableixi els drets dels usuaris de la justícia.
- 31 Llei orgànica 16/1994, de 8 de novembre, de reforma de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial. BOE núm. 268, 2 de juliol de 1985, pàg. 34621.
- 32 Llei 38/2002 de 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'enjudiciament criminal, sobre procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de determinats delictes i faltes, i de modificació del procediment abreujat. BOE , núm. 258, 28 octubre 2002, pàgs. 37.778-37.795.
- 33 Durant el període comprès entre els 2001 i 2003, els departaments de Justícia i d'Interior es van unificar en un sol Departament de Justícia i Interior.
- 34 A través del desplegament del Pla IUSCAT (2004-2005), el Departament de Justícia ha dotat d'ordinadors tots els funcionaris de l'Administració de justícia, incloent-hi els del cos d'auxili judicial (agents), i d'ordinadors portàtils els jutges, magistrats i fiscals.
- 35 Art. 230.5 LOPJ, desenvolupat en el títol VI del Reglament 5/1995, de 7 de juny, dels aspectes accessoris de les actuacions judicials, reformat per acord del Ple del CGPJ de 18 de juny de 1997.
- 36 Sistemes de gestió d'assumpes a les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia: Andalusia (Adriano), Canàries (Atlante), Catalunya (Temis), Galícia (Minerva/LexNet), Navarra (Avantius), País Basc (PIAJ-EJ), València (Cicerone).
- 37 La plataforma LexNet permet la presentació d'escrius dels professionals als òrgans judicials, el trasllat de còpies entre els procuradors i notificacions dels òrgans judicials als professionals. Durant els anys 2004 i 2005 s'ha provat al Jutjat Social núm. 1 de Reus (amb el Col·legi d'Advocats de la mateixa ciutat) i al Jutjat de Primera Instància núm. 3 i al Deganat de Tarragona (amb els col·legis d'advocats i de procuradors de la mateixa ciutat). De cara a l'any 2006 es preveu estendre'l als altres jutjats i tribunals de Catalunya.
- 38 El 22 d'octubre de 2004 es va signar el protocol d'actuació entre el Departament de Justícia i el Ministeri de Justícia per a la modernització dels registres civils de Catalunya. El dia 17 d'octubre de 2005 s'inicià el desplegament de l'aplicació INFOREG als registres civils dels partits judicials de Catalunya.
- 39 Web de l'Administració de justícia a Catalunya: <http://www.gencat.net/justicia/adjudcat/>
- 40 Extranet del CGPJ, adreçada a jutges i magistrats: <http://www.poderjudicial.es/ever-suite/GetRecords?Template=cgpj/cgpj/acceso.htm>

- 41 *Vid.* nota 21.
- 42 Fins a la publicació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, aquest poder era regulat per la Llei provisional sobre organització del Poder Judicial de 15 de setembre de 1870, per la Llei adicional a l'Orgànica del Poder Judicial de 14 d'octubre de 1882, per la Llei de bases per a la Reforma de la Justícia Municipal de 19 de juliol de 1944 i per nombroses disposicions legals i reglamentàries que, amb posterioritat, es dictaren de forma dispersa en relació amb aquesta matèria.
- 43 *Ley Provisional sobre Organización del Poder Judicial*. Imprenta del Ministerio de García y Justicia (Edición oficial). Madrid, 1870, 442 pàgs.
- 44 *Llibre Verd de l'Administració de Justícia. Documents de Treball*. Departament de Justícia, 2005. Document de treball 7: La nova oficina judicial, pàg. 9. El Consell de Justícia de Catalunya, en la seva sessió de 12 de juliol de 2004, va acordar la preparació d'un llibre verd que analitzés la situació de l'Administració de justícia a Catalunya i la seva possible reforma. Els documents han estat elaborats o reelaborats (en el cas d'informes externs) pel Departament de Justícia. El Consell de Justícia de Catalunya és un òrgan col·legiat adscrit al Departament de Justícia de la Generalitat, amb funcions de fòrum d'anàlisi, reflexió, debat, participació i proposta d'actuació en matèries relacionades amb l'Administració de justícia a Catalunya, amb la finalitat de promoure la comunicació i l'intercanvi entre els operadors i les institucions implicades en aquesta matèria.
- 45 Llei orgànica 19/2003, de 23 de desembre, de modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial. BOE núm. 309, 23 de desembre de 2003, pàg. 46026.
- 46 Les funcions de les unitats administratives, seran les següents: gestió de personal i mitjans materials, operadors informàtics, normalitzadors lingüístics, arxivers, bibliotecaris, perits, intèrprets i traductors i personal encarregat dels dipòsits de peces de convicció.
- 47 BOPC, núm. 224, de 3 d'octubre de 2005, pàgs. 19-23.
- 48 *Vid.* nota 41.

Resumen

Los autores del artículo exponen la actuación del Departamento de Justicia de la Generalitat de Cataluña en materia de archivos y gestión documental en los órganos judiciales de Cataluña, desde la asunción de las primeras competencias, en el año 1991, hasta la actualidad, analizando las carencias de la gestión tradicional de documentos y de archivos judiciales, así como la actuación que se desarrolla en este ámbito y su planificación de cara al futuro a través del Sistema de Archivos Judiciales de Cataluña (SAJC), frente a los retos que plantean los cambios organizativos y tecnológicos que se están implantando y anunciando en la Administración de Justicia.

Résumé

Les auteurs de l'article exposent l'action menée par le Ministère de la justice de la Généralité de Catalogne en matière d'archives et de gestion documentaire dans les instances judiciaires de Catalogne, depuis l'attribution des premières compétences, en 1991, jusqu'à ce jour. Ils analysent les carences de la gestion traditionnelle faite des documents et archives judiciaires, ainsi que le travail effectué dans ce domaine et sa planification pour les années à venir moyennant le Système d'archives judiciaires de Catalogne (SAJC), instrument qui permettra de relever les défis que posent les modifications organisationnelles et technologiques mises en œuvre et annoncées au sein de l'Administration de la justice.

Summary

The authors of the article describe the action taken by the Department of Justice of the Government of Catalonia in the matter of archives and document management in the judicial bodies of Catalonia, from the assumption of the first competences in 1991 to the present. They analyse the shortcomings of the traditional handling of legal documents and archives and the action carried out in this field and its planning for the future by way of the Judicial Archives System of Catalonia (SAJC), in the face of the challenges posed by the organisational and technological changes now being implanted and announced in the Administration of Justice.

